

nicky pozoruhodné a svojí rozsáhlostí mohutné bloky opravdu komfortních lidových obytných domů, vybudovala vzorné lidové školství, zejména pokračovací, zřídila skvělé lidové lázně v dělnických čtvrtích, útulky pro děti, starce, založila nové parky s dětskými příkladnými koupališti, tedy řadu opatření, která sociálně, zdravotně a kulturně povznášejí periferii velkého města. Sjezd měl opravdu vysokou vědeckou a odbornou úroveň, ale přiznávám se, že dojem větší na mne učinily pro nás svojí velkorysostí příkladné sociální a osvětové podniky a vymoženosti Nové Vídně, které daly tomuto ve válce poraženému městu novou sílu a učinily z něho znovu kvetoucí velkoměsto. Charakteristické pro toto ovzduší je výrok šéfa rakouské vlády, který uvítal Sjezd mezinárodního sdružení pro sociální pokrok slovy: »Moderní stát nemůže existovati bez sociální politiky. Nastanou doby, kdy veškerá politika bude nutně prostoupena duchem sociálním.«

Resoluce, přijaté na druhém ročním shromáždění Mezinárodní asociace pro sociální pokrok ve Vídni 1927.

I. Vliv pracovní doby na pracovní výkon.

Druhé shromáždění delegátů Mezinárodního sdružení pro sociální pokrok uznává důležitost úřední německé ankety o vztazích mezi pracovní dobou, mzdami a pracovním výkonem. Valné shromáždění má za to, aniž se chce zabývatí podrobnostmi metody použité při německé anketě, že tato metoda podává spolehlivý vědecký základ pro další methodické studie různých národnostních skupin. Jakmile německá anketa ukončí své práce, žádáme tudíž, aby komise Fontaine-Heyde znovu se sešla k tomu účelu, aby učiněny byly závěry o praktických důsledcích německé metody, jakož i o její použití při anketách v jiných zemích.

II. Pojištění proti nezaměstnanosti.

I. Třebaže shromáždění plně uznává velikou úlohu, kterou v dějinách sociálního pokroku hrají systémy dobrovolného pojištění proti nezaměstnanosti a i když uzná cenu, jakou tyto systémy jako přechodné nebo doplňující zařízení pro dělnictvo a všeobecně pro národní hospodářství mají, považuje přesto za nutné, aby pojištění proti nezaměstnanosti všude tam, kde tomu tak dosud není, bylo povinné.

II. Je žádoucí, aby toto nucené pojištění bylo pozvolna rozšířeno na všechny námezdní pracovníky, zaměstnané na základě pevné pracovní smlouvy, včetně duševních pracovníků, dělníků zemědělských, zaměstnanců v domácnostech, dělníků domáckých a dělníků zaměstnaných v malých závodech. Doporučuje se studovati možnost použití pojištění proti nezaměstnanosti na řemeslníky a hospodářsky neodvislé dělníky.

Pokud není zavedeno nucené pojištění pro všechny námezdní pracovníky, je žádoucí, aby veřejná moc poskytovala subvence dobrovolným pojišťovacím pokladnám, zařízeným od dělníků stojících mimo nucené pojištění.

III. Pojištěný nezaměstnaný dělník nesmí za žádných okolností býti pojištěním nucen přijati zaměstnání, které by mělo za následek pro něho hospodářské, tělesné nebo mravní poškození, totiž:

a) zaměstnání, při němž měl by nahraditi dělníka stávkujícího nebo výlukou postiženého;

b) zaměstnání za podmínek, které odporují předpisům o zákonné ochraně dělníků nebo jiných zákonů anebo ustanovením kolektivních smluv, platných pro příslušné řemeslo nebo odvětví průmyslové v dotyčném obvodu anebo, není-li takových přesných ustanovení, tedy za podmínek, které odporují podmínkám v místě obvyklým.

c) Zaměstnání, které neodpovídá schopnostem dotyčného zaměstnance a mohlo by vážně stížití pozdější opětné nastoupení původního povolání nezaměstnaného s výhradou nutné změny povolání nezaměstnaného s ohledem na nepříznivé vyhlídky jeho povolání.

Pro použití těchto zásad a pro spravedlivou úpravu všech nepředvídaných případů je žádoucí spolupůsobení nestranných výborů, skládajících se ze stejného počtu zástupců zaměstnavatelských i zaměstnaneckých.

IV. Je-li nedobrovolná nezaměstnanost důsledkem kolektivního pracovního sporu, na jehož urovnání mají nedobrovolně nezaměstnaní bezprostřední zájem, nemají tyto nezaměstnaní míti nároku na podporu po dobu tohoto sporu.

Jednotlivým národním skupinám se doporučuje sledovati výsledek opatření učiněných ve Velké Británii a Belgii v zájmu zachování sociálního míru, kterážto opatření směřují k tomu, aby považováni byli za nedobrovolně nezaměstnané oni dělníci, kteří zastavili práci proto, že zaměstnavatel porušil ustanovení kolektivní smlouvy nebo se zdráhal uznati řádné rozhodčí a smířčí řízení anebo podrobiti se rozhodčímu výroku.

V. Není nikterak žádoucím, aby dělníci byli zásadně vyloučeni z podpory po dobu delší či kratší mrtvé sezony v jejich řemesle nebo povolání. Nemohou-li býti úplně na roveň postaveni ostatním nezaměstnaným, je nutné, aby na jejich ochranu byla učiněna opatření zvláštní.

VI. Je žádoucím, aby cizí dělníci v poměru k zařízení pojištění proti nezaměstnanosti byli postaveni na roveň dělníkům tuzemským.

Shromáždění vyzývá národní skupiny, aby usilovaly o to, aby všechny státy ratifikovaly mezinárodní konvenci washingtonskou o nezaměstnanosti.

VII. Také přerušená nezaměstnanost má býti pojištěním zachycena. Je žádoucím a k tomu účelu dostačuje, aby předpisy o délce čekací doby obsahovaly ustanovení, podle nichž nezaměstnanost, v krátkých odstúpech se opakující, není vyloučena z podpůrného řízení. Pokud jde o práci krátkodobou, je žádoucí, aby ve všech zemích bylo podniknuto šetření o možnosti krytí toto riziko pojištěním, zejména s ohledem na příslušná opatření, učiněná již v tomto směru v řadě států.

VIII. Považuje se za nutné, aby zařízení pojištění proti nezaměstnanosti nepochyzovalo se na podporu, nýbrž aby pravidelně bylo spojeno s pokud možno nejlépe organisovaným zprostředkováním práce. Hlavním účelem pojištění musí býti převedení nezaměstnaného do výdělečného života v době pokud možno nejkratší.

Ve stejném směru je podporována činnost pojištění proti nezaměstnanosti, jestliže jiná zařízení s pojištěním proti nezaměstnanosti spolupracují ve více či méně užší spojitosti, aby zabránila nezaměstnanosti nebo ji zmenšila (vyrovnávací rozdělení veřejných prací) anebo aby umožňovala opětné získání práce odborným přeškolením, dodáním nástrojů nebo pracovního oděvu, anebo jinými prostředky.

IX. Základní sazba podpory má býti odstupňována s ohledem na pravidelný výdělek pojištěného bez rozdílu jeho pohlaví.

Základní sazba podpory má zaručovati nezaměstnaným existenční minimum, odpovídající požadavkům současné civilisace. Pro živitele rodiny má býti základní podpůrná sazba zvýšena přídavky.

Mezi základní sazbou podpůrnou a základní sazbou mzdovou má přes to býti dostatečný rozdíl, aby tvořil důležitou vzpruhu k opětnému nastoupení práce.

X. Délka podpory má být všeobecně omezena na určitý počet týdnů v roce. Trvá-li nezaměstnanost dále i přes toto časové období, mají být učiněna opatření k odpovídajícímu prodloužení nároku na podporu.

V případech dlouhotrvající nezaměstnanosti má se zejména přihlížeti k těmto opatřením:

a) k možnosti nastoupení jiného zaměstnání, k jehož přijetí byl by nezaměstnaný povinen;

b) jsou-li příslušné osoby ještě práce schopné a neměly-li být předány jiným zařízením, než je pojištění proti nezaměstnanosti.

Provedení těchto opatření má se státi za součinnosti zástupců zaměstnavatelských i zaměstnaneckých.

XI. Shromáždění zjišťuje, že náklad na pojištění je opatřován v různých zemích podle různých zásad. Doporučuje se všeobecně rozdělití nákladu na veřejnoprávní korporace, zaměstnavatele a zaměstnance.

XII. Pojištění proti nezaměstnanosti má být spravováno za zodpovědné paritní spoluúčasti organizací zaměstnavatelských a zaměstnaneckých.

XIII. Shromáždění zjišťuje, že nyní převládající pojetí směřuje k tomu, aby různá odvětví průmyslová a povolání nesly risiko nezaměstnanosti solidárně a podle toho aby stejným způsobem byly včleněny ve všeobecný systém pojištění proti nezaměstnanosti.

V oněch zemích, kde pojištění je rozděleno podle odvětví průmyslových nebo povolání, je důležité postavit na vyšší stupeň solidaritu mezi různými pojišťovacími zařízeními jednotlivých odvětví povolání zřízením společného zajišťovacího fondu.

XIV. V objemném systému pojištění proti nezaměstnanosti může být správa jednotlivých odvětví provedena hospodárněji zavedením určitého spojení mezi nimi, zejména pokud jde o vybírání příspěvků, a sice nejen po dobu, po níž pojištěnec nepotkalo žádné neštěstí, proti nimž je pojištěn, nýbrž i po dobu, po níž ho postihuje nějaká škoda.

Musí být vydány předpisy pro vzájemné nastoupení pojistných dávek v oněch případech, v nichž se škoda, kterou pojištěnec utrpěl, podstatně změní, na př. jestliže nedobrovolný nezaměstnanec onemocněl nebo stal se k práci nezpůsobilým anebo obráceně, jestliže pojištěnec, který přechodně byl k práci nezpůsobilý, nenajde po svém uzdravení žádné zaměstnání.

Pojištění proti nezaměstnanosti musí na druhé straně být v úzkém spojení se zprostředkováním práce a se všemi ostatními zařízeními, jako na př. s úřady, příslušnými pro rozdělování veřejných prací, která směřují k větší rovnoměrnosti hospodářského pokroku a v důsledku toho i k větší rovnoměrnosti v zaměstnanosti dělníků.

III. Mezinárodní kontrola úvěru.

Druhé Shromáždění delegátů Mezinárodního sdružení pro sociální pokrok, konané ve Vídni ve dnech 14.—18. září 1927, bere na základě zprávy p. Maxe Lazarda na vědomí práce komise znaleců pověřené zkoumáním otázky kontroly úvěru (viz v dodatku závěry komise) a prohlašuje se za příslušné projednat tento obtížný problém s hlediska blaha pracujících tříd.

A.

Shromáždění přijímá tyto zásady a prohlašuje za své tyto úvahy:

1. Třebaže nutno zavrhnouti myšlenku všeobecné stabilisace hospodářského života, pokud tato stabilisace je neslučitelná s materiálním pokrokem lidské společnosti, je přece žádoucím, vyloučiti pokud možno z příčin hospodářského kolísání ony příčiny, které týkají se stránky peněžní.

2. Vyloučení zjevů hospodářské nestálosti, které mají svůj původ v činitelích peněžních, vyžaduje především existenci zdravé měny se stálou kupní silou.

3. Za nynějšího stavu civilisace musí zdravá měna spočívatí přímo nebo nepřímo na zlatě.

4. Účinky peněžní nebo bankovní politiky některého státu neomezují se na území tohoto státu, nýbrž mají neodvratně odraz i v hospodářství světovém. Získává proto tato politika významu mezinárodního.

5. Mezinárodní peněžní politika předpokládá úmluvy mezi ústředními emisními bankami o rozdělení a oběhu zlata, jakož i zásobách zlata nebo devis; vyžaduje rovněž úsilí stran vyrovnání diskontních sazeb jednotlivých ústředních bank emisních.

6. Ve spojení s touto zlatovou, devisní a diskontní politikou nutno rovněž se snažiti o to, aby pro poskytnutí úvěru byly směrodatnými nejen individuální momenty snahy věřitele po zisku nebo schopnosti dlužníka ku placení, nýbrž též jako všeobecné kritérium celkový rozsah možnosti poskytnutí úvěru.

7. V souvislosti s tím zdá se býti žádoucím, aby zosířena byla kontrola ústředních emisních bank nad národním trhem zlata.

8. Ze všech momentů, které nutno vzíti v úvahu pro stanovení celkové možnosti úvěru a které především vykonávají vliv peněžního činitele na výrobu a rozdělování hospodářských statků, je především stoupající nebo klesající pohyb všeobecného cenového indexu.

9. Opatření, která směřují k tomu, aby odstraněn byl škodlivý vliv kolísání ceny zlata a aby zajištěna byla kontrola úvěru, musí býti především objasněním a výchovou. Opatření zákonná, která by snad přicházela v úvahu, musela by býti nanejvýš opatrná a zdrženlivá; přes to však nemají se vlády vymykatí povinnosti zodpovědnosti, která jim jako ručitelům národní měny náleží.

B.

Na základě těchto úvah shromáždění:

a) pověřuje předsednictvo těmito úkoly:

1. aby vstoupilo ve spojení s ostatními organisacemi, které se otázkou tohoto problému zabývají, za účelem vzájemného informování o pokrocích, docílených na poli stabilisace měny;

2. aby sdělilo bankovnímu a měnovému výboru sněmovny reprezentantů Spojených států severoamerických všechny práce shromáždění o otázce mezinárodní kontroly úvěru a sděliti mu všeobecný zájem, s jakým shromáždění práce tohoto výboru, týkající se stabilisace měny, sleduje;

3. aby vyslovalo Společnosti Národů a Mezinárodnímu úřadu práce uznání shromáždění za šetření, které tyto organisace podnikly k sestavení indexů o předpovědi konjunktur a za jejich námahu vykonanou na poli boje proti nedobrovolné nezaměstnanosti, jakož i aby vyslovalo přání, aby tato šetření byla dále vedena a rozšířena.

b) vyzývá národní skupiny:

1. aby ve svých zemích prováděly šetření o teoretických a praktických problémech týkajících se hospodářského barometru a cenových indexů;

2. aby usilovaly u vlád o to, aby poskytly peněžité prostředky hospodářsko-statistickým úřadům nutné ke splnění jejich úkolů;

3. aby pracovaly k povznesení hospodářské výchovy veřejného mínění a zejména aby propagovaly myšlenku, že zdraví hospodářského organismu závisí v prvé řadě ne od větší nebo menší kupní síly peněžní jednotky, nýbrž od stability této kupní síly;

4. aby zakročily v tomto smyslu u ústředních emisních bank a veřejných úřadů;

5. aby podporovaly každé opatření, každou zákonnou nebo diplomatickou akci, schopnou zajistiti tuto stabilitu.

IV. Racionalisace a její sociální důsledky.

Sjezd uvažuje, že Mezinárodní hospodářská konference považovala použití method racionalisačních za jeden z nejvýhodnějších prostředků, jak svět měl by vyjít z nesnází hospodářských způsobených válkou a že racionalisaci výslovně k tomuto účelu doporučila;

uvažuje, že v důsledku toho je žádoucím, podporovati znalost těchto method v průmyslu, zemědělství i v ostatních odvětvích výrobních a distribučních a podporovati snahy podnikané v tomto smyslu zvláštními institucemi, zejména Mezinárodním ústavem pro vědecké řízení práce v Ženevě;

uvažuje, že je nutno, aniž třeba se dotknouti zákonných zájmů všech, kdož spolupůsobí na rozvoji hospodářského života, aby racionalisace byla doprovázena jak v Evropě tak i v Americe politikou vyšších mezd, t. j. politikou, dovolující vzrůst kupní síly spotřebitelských vrstev, zvýšení životní úrovně zaměstnanců a zvýšení jejich možnosti všeobecného vzdělání;

uvažuje však, že je žádoucím, dle výslovného znění resoluce Mezinárodní hospodářské konference, aby použití těchto method dalo se s nutnou rozvahou, aby tak se nedotýkalo zákonných zájmů zaměstnanců a aby za těchto podmínek racionalisace byla schopna přispěti účinně k blahobytu veškerenstva a mohla býti cenným činitelem sociálního pokroku;

uvažuje dále, že je třeba dojít k dohodě, jak pokud se týče pojmu tak pokud se týče použití racionalisace a problémů, které z ní vyvstávají, k dohodě tím nutnější, ježto soukromé a kolektivní pojetí racionalisace se vždycky nekryjí;

vyslovuje přání:

1. aby příslušné národní i mezinárodní organizace snažily se dosáhnouti této dohody pokud možno nejdříve;

2. aby za účelem zabránění nebo zmenšení nezaměstnanosti, jejíž příčinou racionalisace mohla by býti, úvěrová zařízení kontrolovala bedlivě její průběh, aby kupní síle spotřebitelů dán byl paralelní vývoj s vývojem výroby, dále aby veřejná moc usnadňovala vším možným způsobem opětncí zaměstnání zaměstnanců, kteří by po případě byli propuštěni nebo museli změnit svoje povolání anebo vystěhovati se a aby zajišťovala nezaměstnaným spravedlivé odškodné, a konečně aby zaměstnavatelé dali nutný popud pro usnadnění použití těchto opatření;

3. aby neustálé zlepšování výkonnosti dovolovalo postupné snižování pracovní doby cestou dohody mezi správou závodu a zaměstnanci a pod zárukou kolektivních smluv a příslušných zákonných opatření;

4. aby spravedlivá politika mzdová dovolila zaměstnanci býti účastnu každého zvýšení výkonnosti, na níž bral účast;

5. aby škody, které by mohly vzniknouti ze zmechanisování a jednotvárnosti práce a ze zmenšení odborné kvalifikace, byly odvráceny dobrou organizací práce v továrně, přísným dodržováním zdravotních pravidel, všeobecným a methodickým odborným výběrem pracovních sil, spočívajícím na zkoušce všech schopností určených psychotechnikou, dále rozvojem technického vzdělání a možnostmi dělníků věnovati svému zdokonalení zvýšené volné chvíle a zvýšené mzdy;

6. aby národní skupiny dovolávaly se vlád, aby poskytly nutné peněžité prostředky k šetření fyzických, psychologických a sociálních stránek racionalisace, aby tak neblahým jejím účinkům, zejména přetížení, bylo vyvarováno, a aby za tím účelem zvlášť byla upravena inspekce práce;

7. aby ve všech stupních výroby a distribuce zaveden byl režim stálé spolupráce mezi správou závodu a zaměstnanci, opírající se o pomoc odborových organizací a vědeckých a technických činitelů, režim to, který by chránil zaměstnance proti veškerému neblahému účinku nevhodného použití racionalisace a byl s to zajistiti ve prospěch jeho i ve prospěch

veškerenstva pokroky racionalisace, za jejíž přirozený důsledek má takovýto režim býti považován.

V. Pojištění v mateřství a péče rodinná.

Mezinárodní sdružení pro sociální pokrok objasnilo na svém valném shromáždění ve Vídni zprávy, které předložili pp. prof. Ed. Fuster z Paříže: „O ochraně rodiny hromadnou péčí“, a prof. Dr. Friedrich Zahn z Mnichova: „O rodinné politice“. Sdružení vidí v těchto zprávách dobrý podklad pro další jednání a doporučuje národním skupinám, aby zkoumaly ve svých zemích sociální nutnosti a hospodářské možnosti, které by vyžadovaly a připouštěly rozšíření sociálního pojištění nejen na pomoc v šestinedělí a na nemocenskou péči příslušníků pojištěncových, nýbrž i na poskytnutí výchovavacích příspěvků pro děti výdělků dosud neschopné.

Výbor, sestavený valným shromážděním, navrhuje návod pro toto vyšetřování, sbírá výsledky a činí příštímu valnému shromáždění vhodné návrhy.

Výbor skládá se z prof. Ed. Fustera z Paříže, prof. Dra Friedricha Zahna z Mnichova, prof. Dra Aznara z Madridu, prof. J. L. Cohena z Cambridge a předsedy odborné skupiny pro sociální pojištění min. ředitele Griesera z Berlína. Výbor může podle potřeby kooptovati další členy.

VI. Resoluce o provádění konvencí, přijatých na Mezinárodní konferenci práce se strany států, přistoupivších k těmto konvencím.

(Návrh delegace národní skupiny švýcarské.)

Mezinárodní sdružení pro sociální pokrok považuje za základní předpoklad pokrokového a spravedlivého rozvoje mezinárodní sociální politiky promyšlené a doslovné provádění konvencí usnesených Mezinárodní konferencí práce při Společnosti Národů se strany států, které k těmto konvencím přistoupily. Shromáždění s politováním však zjišťuje, že vysloveny byly obavy, zda ve všech zemích provádění ratifikovaných smluv odpovídá předpisům těchto konvencí ve všech směrech a poukazuje na těžké škody, které v případě vyskytnutí se těchto obav by musely nastati.

Shromáždění delegátů běže se zadostiučiněním na vědomí, že Mezinárodní konference práce sama letos učinila tuto otázku předmětem svých podrobnějších porad. Vyslovuje pevné přesvědčení, že je povinností Mezinárodní organizace práce, věnovati tomuto problému i nadále bedlivou pozornost a zkoumati, jak by všemožné nedostatky v přizpůsobování se národního zákonodárství ratifikovaným konvencím nebo ve skutečném provádění odpovídajícím zákonným předpisům účinně mohly býti odstraněny. Vyzývá národní skupiny, aby otázku tuto ve svých zemích zkoumaly, jakož aby v případě nutnosti zasadily se u svých vlád o to, aby převzaté mezinárodní závazky byly dodržovány, a žádá tyto skupiny, aby o tom podaly předsednictvu zprávu do nejbližšího shromáždění delegátů.

Ze Sociálního ústavu Československé republiky.

Podzimní přednáškové období bylo zahájeno 29. září schůzí, která se konala již v nové budově ministerstva soc. péče, kde Soc. ústav min. nejen přiděleny vhodné místnosti pro kancelář a své presidium, ale kde také bude míti k dispozici pěknou přednáškovou síň. Na schůzi, četně navštívené, referovali o sjezdu Mezinárodního sdružení pro sociální po-